

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F.J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 291. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg10-shoot-idm140342679095360/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

NOTER

- widtberyctede Troldkarle, Kbh. 1588 og oftere optrykt. – *Rolands og Holger Danske Kronike*, dvs. Folkebogen Olger Danske Kronike, der handler om Karl den Stores Kæmper Roland og Holger Danske. – *Litibus etc.* Vi adsplittes ofte ved Trætter og Skændsmaal: men hvis ingen Stridigheder gaves, fødtes deraf Sløvhed (Dumhed). – *Idretter*, Virken. – *Symbolum*, Valgsprog. – *Concordia etc.*, fra Sallust, Jugurtha 10.6.
- S. 234. *conserveres*, bevares. – *Sertorius* (d. 72 f. Kr.), romersk Stattholder i Spanien. Fra Plutark, Sertorius' Liv. – *rykke*, rive løs. – *Hesterumpe*, Hestehale. – *i Grund*, til Bunds. – *Posten*, Ennius (239 – 169 f. Kr.), citeret af Horats Sat. 1.4.60-61: »Efter at den hæslige Tvedragt har sprængt Krigens jernbeslaaede Stolper og Porte.« – *Limitation*, Begrænsning.
- S. 235. *Gangræna*, Gangræn. *Koldbrand*. – *Naturens Lys*, medfødt Fornuft. – *Examen*, Undersøgelse. – *Carolus Magnus*, Karl den Store (ca. 742 – 814), frankisk-romersk Kejser ligesom Solnen *Ludovicus Pius*, Ludvig den Fromme (778 – 840). – *lidt*, dvs. lidt. – *brutal*, dyrisk, tæisk.
- S. 236. *Divide et impera*, lat. del og hersk. Politisk Grundsætning, især fulgt af Rømerne. – *gemeene*, almindelige. – *befodret*, befordret. – *Ansee vi*, Ser vi paa. – *Triumviratet*, det andet T., Aar 43 f. Kr., bestod af Octavian, Antonius og Lepidus. – *Petronius*, Kap. 44. Se Note til S. 69. – *Cato den ældre* (d. 149 f. Kr.), romersk Politiker og Skribent.
- S. 237. *forekommet*, kommet ... i Forkøbet. – *Ridefoget*, Forvalter. – *aabenbare*, aabenlys. – *incommoderer*, besværer. – *undetholde*, opretholde. – *Præsumtion*, forudfattet Forestilling.
- S. 238. *uryggelig*, urokkelig. – *invertere*, vende om.
- S. 239. *Est etc.* Skræk er ikke altid Tegn og Kendemærke paa en frygt-som Mand. Sindsindtryk staar ikke i Menneskers Magt. – *overkommende*, indtræffende. – *overvettes*, overvældende. – *Fermentation*, Gæring. – *Alteration*, Sindsbevægelse, Forskræk-kelse. – *Paroxysmus*, pludselig og voldsom Sindsbevægelse. – *violente*, voldsomme.
- S. 240. *Mens etc.*, lat. Sindet forbliver urokket, Taarerne rinder for-gæves. Vergil, Æneiden 4, 449. – *Complexion*, Natur, Karakter. – *Aratus*, Aratos (3. Aarh. f. Kr.), gr. Statsmand. Fra Plutark, Aratos' Liv. – *aabet Liv*, Afføring. – *remitterer*, for-mindskes, slappes.
- S. 241. *Character*, Egenskab. – *Philosophus*, Skeptikeren Pyrrhon (d. o. 275 f. Kr.); hos Diogenes Laertios 9.11.68. – *Julia*. Hos den rom. Grammatiker Macrobius, Saturnalia 2.5, som mest handler om Julia, fortælles til Slut denne Anekdote, men om Populia Marci filia. – *forestillede*, gjorde ... opmærksom paa. – *Bæst*, Dyr. – *Contra etc.* Naar du bruger Mund imod Menneskenes for-